

Asia: VN/8757/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan lakiesityksen keskeiset ehdotukset ja tavoitteet ovat hyviä tukemaan uusiutuvan energian osuutta liikenteessä.

Luonnonvarakeskus kuitenkin painottaa, että erityisesti nurmeen liittyviä määritelmiä olisi tärkeää tarkentaa, sillä sen käyttöön erityisesti biokaasutuotannossa kohdistuu suuri mielenkiinto. Nurmen käyttö biokaasutuotannossa tulee sallia, mutta samaan aikaan sen tai minkään muunkaan viljelykasvin tuotanto missään energiatarkoituksissa ei saa vaarantaa ruuantuotantoa.

Nurmi ei ole tärkkelyspitoinen ravinto- ja rehukasvi, sokeri- tai öljykasvi eikä yksivuotinen kasvi, joten Luonnonvarakeskuksen tulkinnan mukaan kaikki heinänurmet sekä nurmipalkokasvit (apilanurmet) kuuluvat liitteen A ”tärkkelyspitoisuudeltaan alhaisiin heinämäisiin energiakasveihin”. Tällöin erilaisten nurmikasvien käyttö energiantuotannossa ei kuulu uusiutuvan energian direktiivin 26 artiklan kohdan 1 tai 2 mukaisiin rajoitteisiin tai Suomessa sovellettavaan 2 % kattoon, kunhan viljelyn sekä prosessoinnin päästöt huomioidaan kestävyyskriteerien laskennassa.

Jätteen ja tähteen määrittelyä Energiaviraston mukaan viherlannoitusnurmi, suojavyöhykenurmi, viljelyn aluskasvin seos, pilaantunut rehu ja nurmi, joka ei kelpaa eläinrehuksi. Määritelmän tulisi sisältää myös rehutuotannon ylijäämät ja rehuhävikit ruokinnan yhteydessä, jotta kaikki

nurmimassa, joka ei päädy rehuksi, tulisi hyödynnettyä. Nämä määritelmät olisi hyvä selkeyttää lain perusteluissa.

Kaiken kaikkiaan nurmi on oleellinen osa lannan ja ravinteiden kierron kehittämistä sekä peltomaan kunnon ja rakenteen ylläpitoa, minkä vuoksi sen tuotanto ja hyödyntäminen myös biokaasutuotannossa on mahdollistettava. Lannan prosessointi on tärkeä keino vähentää uusien peltojen raivausta sekä vähentää maatalouden vesistövaikutuksia. Biokaasutuotannolla ja mädätteen jatkojalostamisella on tässä merkittävä rooli, jota tavoitellaan mm. Sanna Marinin hallitusohjelmassa, paraikaa kuultavan olevassa merienhoidon suunnitelmassakin vuosille 2022-2027. Ravinnehävikin vähentäminen ja ravinnekiertojen tehostaminen on myös EU-tason tavoitteissa (Green Deal, Pelloilta pöytään, Biodiversiteettistrategia). Ilman energiantuotantoa nostavia lisäsyötteitä pelkän lannan biokaasutuotto jää alhaiseksi, mikä on laitoksille taloudellisesti haastavaa. Nurmen energiakäytön lisääntymisen ei katsota Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan aiheuttavan epäsuoraa maankäytön muutosta metsästä pelloksi, sillä tällä hetkellä nurmialaa on tuotantonurmineen ja erilaisine kesantoineen yhteensä noin 1 milj. ha, josta tehokkaassa rehuntuotannossa märehäntijöiden käyttöön on vain noin 500 000 ha. Toinen 500 000 ha on rehuntuotantoreserviä.

Jyrki Aakkula, Antti Asikainen, Johanna Kohl, Alekski Lehtonen, Heikki Lehtonen, Paula Ollila, Kristiina Regina, Olli Salminen, Risto Sievänen & Tarja Tuomainen (2019). Maatalous- ja LULUCF-sektorien päästö- ja nielukehitys vuoteen 2050. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2019. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-650-8>

Lehtonen, H., Saarnio, S., Rantala, J., Luostarinen, S., Maanavilja, L., Heikkinen, J., Soini, K., Aakkula, J., Jallinoja, M., Rasi, S., Niemi, J. (2020). Maatalouden ilmastotiekartta – Tiekartta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen Suomen maataloudessa. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. Helsinki. Saatavissa: <https://www.mtk.fi/ilmastotiekartta>

Rasi, S., Timonen, K. Joensuu, K., Regina, K., Virkajärvi, P., Heusala, H., Tampio, E., Luostarinen, S. 2020. Sustainability of Vehicle Fuel Biomethane produced from Grass Silage in Finland. Sustainability 12, 3994; doi:10.3390/su12103994 <https://doi.org/10.3390/su12103994>

2) Hallituksen esityksen vaikutukset

Ympäristövaikutukset on arvioitu pelkästään päästöihin liikenteessä ja arvioitu biokaasun osalta olevan varsin pienet. Vaikka lakiesitys koskeekin pelkästään polttoaineita ja liikennettä, tulisi vaikutusten arvioinnissa mainita muut positiiviset ympäristövaikutukset, erityisesti biokaasutuotannossa mahdollisten tehokkaampien ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierron sekä maatalouden (erityisesti lannan) ja jätehuollon päästövähennysten vaikutukset.

3) Kommentit lakiehdotuksiin ja niiden perusteluihin

Kulutukseen luovuttamisella viitataan kaasumaisten polttoaineiden osalta luovuttamiseen tankkauspisteiden kautta. Pienemmät toimijat saattavat toimia yhteistyössä kaasun jalostuksen ja jakelun osalta, jolloin toimittamisen määritelmää voisi tarkentaa koskemaan myös yhteisjakelunpiirissä olevia toimijoita

Luonnonvarakeskus kannattaa vapaaehtoista jakeluelvoitteen käyttöönottoja

Valmistelussa on arvioitu, että kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet perustuvat fossiiliseen hiileen, eivätkä näin kuulu uusiutuvan energian tavoitteisiin. Samoilla teknologioilla voidaan hyödyntää myös ei-fossiilista alkuperää olevaa hiiltä, esimerkiksi biokaasun tai biopolttonesteiden tuotannosta syntyvää hiilidioksidia ja vetyä. Tässä kohdassa voisikin täsmentää, että tapauksissa, joissa hiilen lähde on ei-fossiilinen, kierrätyspolttoaineet kuuluisivat lakiesityksen piiriin, eli olisivat rinnastettavissa biomassasta tuotettuun polttoaineeseen. Kokonaismäärissä nämä ovat varmasti pieniä, mutta voi olla yksittäisille laitoksille merkittävä osuus kokonaispolttoainetuotannosta, erityisesti tilanteissa missä muuta uusiutuvaa energiaa hyödynnetään tehostamaan biokaasun tuotantoa (esim. biologinen vedyn metanointi kun hiilen lähteenä käytetään ei-fossiilista hiilen lähdeä).

Luonnonvarakeskus kannattaa että jakeluelvoite tulisi voimaan jo 1.1.2021 kaikille bioperäisille polttoaineille

4) Muut kommentit esitykseen

-

Kaukovirta Anu
Luonnonvarakeskus

Rasi Saija
Luonnonvarakeskus - Tuotantojärjestelmät